

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

Освітньо-професійна програма Ветеринарна медицина
галузь знань 21 Ветеринарна медицина
спеціальність 211 Ветеринарна медицина
ступінь вищої освіти Бакалавр
(2017 рік набору, скорочений термін навчання)

УДК: 636.09 (076)
Н 31

Наскрізна програма практики для здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми Ветеринарна медицина галузі знань 21 Ветеринарна медицина, спеціальності 211 Ветеринарна медицина, ступеня вищої освіти Бакалавр (2017 рік набору, скорочений термін навчання) – Полтава: ПДАА, 2017. – 21 с.

Наскрізну програму практики підготували:

доктори ветеринарних наук, професори: Кулинич С.М., Бердник В.П., Киричко Б.П., Євстаф'єва В.О., Замазій А.А.;

кандидати ветеринарних наук, доценти: Передера Ж.О., Передера С.Б., Панасова Т.Г., Киричко О.Б., Передера Р.В., Довгопол В.Ф., Шатохін П.П., Супруненко К.В., Бердник І.Ю., Конє М.С., Корчан М.І., Щербакова Н.С., Клименко О.С., Кравченко С.О., Лаврінєнко І.В., Передера О.О.; Тітарєнко О.В., Омєльчєнко А.О., Михайлютенко С.М., Корчан Л.М.; Канівець Н.С., Локєс-Крупка Т.П.

старші викладачі: Каришева Л.П., Жєрносік І.А.

Наскрізна програма практики для здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми Ветеринарна медицина галузі знань 21 Ветеринарна медицина, спеціальності 211 Ветеринарна медицина, ступеня вищої освіти Бакалавр (2017 рік набору, скорочений термін навчання) розглянута, схвалєна та рекомєндована до видання науково-методичною радою спеціальності Ветеринарна медицина (протокол № 1 від 01 верєснєя 2017 року).

Голова науково-методичної ради спеціальності
Ветеринарна медицина, к.вет.н., доцент

С.О. Кравченко

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	4
2. ВИДИ, ПОСЛІДОВНІСТЬ ТА ТРИВАЛІСТЬ ПРАКТИК	5
2.1. <i>НАВЧАЛЬНІ ПРАКТИКИ</i>	7
2.1.1. Навчальна практика з дисципліни «Анатомі свійських тварин».....	7
2.1.2. Навчальна практика з дисципліни «Ветеринарна мікробіологія».....	8
2.1.3. Навчальна практика з дисципліни «Ветеринарна фармакологія».....	9
2.1.4. Навчальна практика з дисципліни «Гігієна тварин».....	9
2.1.5. Навчальна практика з дисципліни «Клінічна діагностика хвороб тварин».....	10
2.1.6. Навчальна практика з дисципліни «Оперативна хірургія, топографічна анатомія та анестезіологія».....	11
2.1.7. Навчальна практика з дисципліни «Внутрішні хвороби тварин».....	12
2.1.8. Навчальна практика з дисципліни «Епізоотологія та інфекційні хвороби».....	13
2.1.9. Навчальна практика з дисципліни «Загальна та спеціальна хірургія».....	13
2.1.10. Навчальна практика з дисципліни «Паразитологія та інвазійні хвороби».....	14
2.1.11. Навчальна практика з дисципліни «Патологічна анатомія та розтин».....	15
2.1.12. Навчальна практика з дисципліни «Практичне акушерство, гінекологія і біотехнологія відтворення тварин».....	16
2.1.13. Навчальна практика з дисципліни «Ветеринарно-санітарна експертиза».....	16
2.1.13. Навчальна практика з дисципліни «Ветеринарно-санітарна експертиза і стандартизація».....	17
2.2. <i>ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА</i>	18
3. ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ	19

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

На сьогодні підготовка молодшого лікаря ветеринарної медицини в Україні набула особливого значення, оскільки фахівці цієї категорії, маючи справу з тваринами, опосередковано впливають на здоров'я та життя людей, а також на екологію.

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» та Закону «Про ветеринарну медицину», метою підготовки молодшого лікаря ветеринарної медицини, є підготовка конкурентоспроможного кваліфікованого фахівця, здатного вирішувати професійні задачі в ринкових умовах. Важливу роль в реалізації цієї мети відіграє практична підготовка.

Практична підготовка здобувачів вищої освіти на факультеті ветеринарної медицини є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми для підготовки фахівців з вищою освітою першого (бакалаврського) рівня та набуття здобувачами вищої освіти компетентностей, професійних навичок і вмінь. Вона спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих здобувачами вищої освіти за час навчання, набуття й удосконалення практичних навичок і вмінь.

Завданням практичної підготовки здобувачів ступеня вищої освіти Бакалавр освітньо-професійної програми Ветеринарна медицина галузі знань 21 Ветеринарна медицина, спеціальності 211 Ветеринарна медицина є:

- поглиблення та закріплення набутих теоретичних знань з дисциплін професійної підготовки;
- опанування навичок роботи із сучасними інструментами, обладнанням та апаратурою;
- застосування на практиці принципів біоетики, розуміння соціальних і екологічних наслідків своєї професійної діяльності;
- формування у здобувачів вищої освіти професійних компетентностей та системи умінь, що забезпечать конкурентоспроможність на ринку праці;

При проходженні всіх етапів практичної підготовки у здобувачів ступеня вищої освіти Бакалавр освітньо-професійної програми Ветеринарна медицина спеціальності 211 Ветеринарна медицина формуються наступні компетентності:

інтегральні: здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у ветеринарії, що передбачає застосування теорій та наукових методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні:

- креативність, здатність до системного мислення;
- здатність учитися та здатність до критики й самокритики;
- турбота про якість виконуваної роботи та наполегливість у досягненні мети;
- розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й уміння їх використовувати в професійній діяльності;
- екологічна грамотність;

- здатність використовувати латинську термінологію у професійній діяльності;
- навички використання інформації.

фахові:

- здатність розуміти та встановлювати особливості будови і функціонування клітин, тканин, органів, їх систем та апаратів організму тварин;
- здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності;
- здатність дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час здійснення фахової діяльності;
- здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу;
- здатність володіти методиками патолого-анатомічної діагностики;
- здатність проводити відбір, пакування, фіксування і пересилання проб біологічного матеріалу для лабораторних досліджень;
- здатність організовувати, проводити і аналізувати лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження;
- здатність планувати, організовувати та реалізовувати заходи з лікування тварин, хворих на незаразні, інфекційні та інвазійні хвороби;
- здатність проводити акушерсько-гінекологічні та хірургічні заходи і операції.

2. ВИДИ, ПОСЛІДОВНІСТЬ ТА ТРИВАЛІСТЬ ПРАКТИК

Види практик, їх тривалість та дані про форми семестрового контролю визначаються навчальним планом підготовки здобувачів ступеня вищої освіти Бакалавр освітньо-професійної програми Ветеринарна медицина спеціальності 211 Ветеринарна медицина (табл. 1).

Календарні періоди проведення практики на кожний навчальний рік визначаються графіком навчального процесу.

Практична підготовка здобувачів вищої освіти проводиться на базах практики, що забезпечують виконання програми практики.

При підготовці здобувачів ступеня вищої освіти Бакалавр освітньо-професійної програми Ветеринарна медицина спеціальності 211 Ветеринарна медицина (скороченого терміну навчання, 2017 року набору) передбачається проходження наступних видів практик:

- навчальних практик, як складових навчальних дисциплін;
- виробничої практики.

Таблиця 1

**Види, терміни і тривалість проходження практики
здобувачами ступеня вищої освіти Бакалавр освітньо-професійної
програми Ветеринарна медицина
спеціальності 211 Ветеринарна медицина
(скорочений термін навчання, 2017 рік набору)**

Назва виду практики	Семестр	Тривалість практики			Форма контролю
		тижнів	години	кількість кредитів ЄКТС	
НАВЧАЛЬНІ ПРАКТИКИ З ДИСЦИПЛІН					
Анатомія свійських тварин	2	0,6	27	0,9	Поточний контроль (нарахування балів)
Ветеринарна мікробіологія	2	0,4	18	0,6	Поточний контроль (нарахування балів)
Ветеринарна фармакологія	2	0,4	18	0,6	Поточний контроль (нарахування балів)
Гігієна тварин	2	0,6	27	0,9	Поточний контроль (нарахування балів)
Клінічна діагностика хвороб тварин	2	0,4	18	0,6	Поточний контроль (нарахування балів)
Оперативна хірургія, топографічна анатомія та анестезіологія	2	0,6	27	0,9	Поточний контроль (нарахування балів)
Внутрішні хвороби тварин	4	1	45	1,5	Поточний контроль (нарахування балів)
Епізоотологія та інфекційні хвороби	4	0,4	18	0,6	Поточний контроль (нарахування балів)
Загальна та спеціальна хірургія	4	0,4	18	0,6	Поточний контроль (нарахування балів)
Паразитологія та інвазійні хвороби	4	0,6	27	0,9	Поточний контроль (нарахування балів)
Патологічна анатомія та розтин	4	0,4	18	0,6	Поточний контроль (нарахування балів)
Практичне акушерство, гінекологія і біотехнологія відтворення тварин	4	0,6	27	0,9	Поточний контроль (нарахування балів)
НАВЧАЛЬНІ ПРАКТИКИ З ДИСЦИПЛІНИ					
Ветеринарно-санітарна експертиза*	4	0,6	27	0,9	Поточний контроль (нарахування балів)
Ветеринарно-санітарна експертиза і стандартизація*	4	0,6	27	0,9	Поточний контроль (нарахування балів)
ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА					
Виробнича практика	6	6	270	9	Диференційований залік
Всього практична підготовка	X	X	585	13	X

*Навчальна практика з дисципліни, включена до переліку вибірових.

2.1. НАВЧАЛЬНІ ПРАКТИКИ

Метою навчальних практик є ознайомлення здобувачів вищої освіти зі специфікою майбутнього фаху, отримання ними первинних професійних умінь і навичок із загально-професійних та спеціальних дисциплін.

2.1.1. Навчальна практика з дисципліни «Анатомія свійських тварин»

Метою навчальної практики з дисципліни «Анатомія свійських тварин» є закріплення здобувачами вищої освіти знань із анатомії тварин та формування навичок їх практичного застосування.

Завдання навчальної практики з дисципліни «Анатомія свійських тварин»:

- відпрацювання методів фіксації тварин різних видів;
- визначення топографії окремих органів, судинних стовбурів, їх проекції на шкіру, а також меж ділянок тіла та його порожнин по кісткових, шкірних орієнтирах у різних видових і вікових групах свійських тварин;
- визначення норми щодо розмірів і форми, кольорів і консистенції внутрішніх органів, тканин і оболонок тіла тварин;
- проведенню анатомічного розтину туш та трупів тварин;
- одержання навичок до практичного застосування знань із анатомії тварин та птиці, одержаних на лекціях, лабораторних та самостійних заняттях.

Проходження навчальної практики з дисципліни «Анатомія свійських тварин» забезпечує формування у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

- вміння правильно поводитися із живими тваринами та їх трупами при розтині згідно вимог техніки безпеки;
- вміння орієнтуватися в топографії окремих органів (кісток, зв'язок, судин, нервів тощо) та ділянок тіла тварин і птиці;
- здатність застосовувати орієнтири скелету і шкіри тіл тварин для визначення місць розміщення меж ділянок та проекцій окремих органів;
- здатність визначати величину, будову, консистенцію, колір оболонок і внутрішніх органів клінічно здорових свійських тварин і птиці;
- здатність застосувати на практиці знання із анатомії тварин та птиці.

2.1.2. Навчальна практика з дисципліни «Ветеринарна мікробіологія»

Метою навчальної практики з дисципліни «Ветеринарна мікробіологія» є оволодіння практичними навичками проведення бактеріологічних, мікробіологічних та серологічних досліджень.

Завдання навчальної практики з дисципліни «Ветеринарна мікробіологія»:

- ознайомлення з вимогами, які висуваються щодо мікробіологічної лабораторії, правил відбору та підготовки патологічного матеріалу для проведення бактеріологічних досліджень, відпрацювання методів проведення серологічних досліджень з метою встановлення діагнозу;
- вивчення техніки безпеки і правил відбору патологічного матеріалу, його консервування, упаковки, транспортування, оформлення супроводжуючих документів;
- виготовлення мазків із патологічного матеріалу, їх фарбування та вивчення під мікроскопом для встановлення попереднього діагнозу;
- відпрацювання практичних навичок культивування мікроорганізмів на різноманітних поживних середовищах, вивчення характеру росту на поживних середовищах для постановки заключного діагнозу;
- формування вмінь застосовувати методи постановки біопроби, методи зараження лабораторних тварин; провести мікробіологічне дослідження патологічного матеріалу;
- відпрацювати навички постановки реакцій РА, мікроаглютинації та лізису; титрування комплементу та гемолізіну для РЗК і РДЗК;
- формування вмінь виконувати реакції зв'язування комплементу і проведення РІД, які використовують для діагностики інфекційних хвороб.

Проходження навчальної практики з дисципліни «Ветеринарна мікробіологія» забезпечує формування у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

- здатність проводити відбір, пакування, фіксування і пересилання проб біологічного матеріалу для лабораторних досліджень;
- здатність організовувати, проводити, лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження, аналізувати отримані результати.

2.13. Навчальна практика з дисципліни «Ветеринарна фармакологія»

Метою навчальної практики з дисципліни «Ветеринарна фармакологія» є закріплення теоретичних знань щодо впливу фармакологічних препаратів на тварин, засвоєння техніки застосування препаратів.

Завдання навчальної практики з дисципліни «Ветеринарна фармакологія»:

- формування вмінь виписувати рецепти на офіційні та магістральні лікарські форми; правильно підбирати дозу та визначати періодичність введення ліків; застосовувати лікарські засоби різним видам тварин; визначати терапевтичну ефективність застосування лікарських засобів; призначати антидотну терапію в разі отруєння лікарськими засобами; виготовляти прості та складні лікарські форми.
- засвоєння правил роботи в аптеці, ознайомлення з її структурою, обладнанням, правилами зберігання лікарських засобів та їх видачі; ознайомитися з аптечною документацією.

- формування навичок приготувати лікарські форми і засвоїти техніку їх використання; вивчити загальні особливості фармакодинаміки та біотрансформації лікарських препаратів та їх вплив на окремі системи і органи сільськогосподарських тварин.

Проходження навчальної з дисципліни «Ветеринарна фармакологія» забезпечує формування у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

- знання правил виписування рецептів на офіцинальні та магістральні лікарські форми;
- вміння правильно підібрати дозу та визначити періодичність введення ліків;
- здатність застосовувати лікарські засоби різним видам тварин;
- вміння визначати терапевтичну ефективність застосування лікарських засобів;
- володіти методами виготовлення простих та складних лікарських форм.

2.1.4. Навчальна практика з дисципліни «Гігієна тварин»

Метою навчальної практики з дисципліни «Гігієна тварин» є закріплення теоретичних знань щодо визначення джерел і шляхів забруднення ґрунтів, водоймищ, атмосферного повітря органічними відходами, та їх вплив на організм і здоров'я тварин.

Завдання навчальної практики з дисципліни «Гігієна тварин»: проведення санітарно-гігієнічного оцінювання кормів і годівлі; вивчити методи заготівлі і зберігання різних видів кормів, їх оцінювання за органолептичними показниками; проведення оцінювання джерел, водопостачання і напування тварин; визначення стану води за органолептичними показниками; проведення санітарної оцінки існуючої системи водопостачання; вивчення і оцінка системи та способів утримання тварин різних статевовікових груп, умов догляду за ними; проведення аналізу стану догляду за шкірою, кінцівками, копитами; визначення основних параметрів мікроклімату (природне і штучне освітлення, гігromетричні показники, температуру, рух, тиск повітря) в одному із приміщень для утримання тварин; порівняння одержані результати з нормативними даними, проаналізувати їх відповідність.

Проходження навчальної практики з дисципліни «Гігієна тварин» забезпечує формування у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

- навички застосування методик визначення основних показників мікроклімату в приміщеннях для утримання тварин;
- уміння оцінювати нормативні вимоги під час профілактики незаразних захворювань, спричинених вживанням недоброякісних, забруднених кормів, порушенням правил годівлі;

- здатність розробляти з дотриманням нормативних вимог системи заходів щодо обмеження шкідливого впливу відходів тваринницької галузі на довкілля;

- знання основних аспектів правильної експлуатації тварин та догляду за ними з урахуванням племінного статусу, рівня продуктивності, фізіологічного стану;

2.1.5. Навчальна практика з дисципліни «Клінічна діагностика хвороб тварин»

Метою навчальної практики з дисципліни «Клінічна діагностика хвороб тварин» є закріплення теоретичних знань та набуття практичних навичок застосування методів клінічного, лабораторного та інструментального дослідження хворих тварин в процесі встановлення діагнозу.

Завдання навчальної практики з дисципліни «Клінічна діагностика хвороб тварин»: відпрацювання методів фіксації тварин різних видів та основні (загально клінічні) методи їх дослідження; формування навичок проведення реєстрації, збирання анамнезу і визначення габітусу хворих тварин; проведення клінічного дослідження сільськогосподарських тварин різних видів; оволодіння технікою дослідження функціонального стану серцево-судинної системи, системи дихання, органів травлення, сечової і нервової систем, технікою відбору проб крові, сечі, вмістимого рубця і інших біологічних субстратів, методами дослідження крові, сечі, фекалій тварин; формування навичок проведення рентгенологічного дослідження хворих тварин; проведення діагностичної оцінки результатам дослідження.

Проходження навчальної з дисципліни «Клінічна діагностика хвороб тварин» забезпечує формування у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

- вміння правильно поводитись з тваринами та фіксувати їх;
- здатність проводити клінічне дослідження тварин із застосуванням основних та додаткових методів дослідження;
- знання послідовності загального дослідження тварин;
- здатність проводити відбір проб крові, сечі, молока, фекалій та здійснювати їх дослідження.

2.1.6. Навчальна практика з дисципліни «Оперативна хірургія, топографічна анатомія та анестезіологія»

Мета навчальної практики з дисципліни «Оперативна хірургія, топографічна анатомія та анестезіологія»: закріпити теоретичні знання й набути практичні навички з організації, підготовки й проведення хірургічних операцій на окремих ділянках тіла в різних видів тварин і післяопераційного догляду за тваринами, в разі утримання останніх в умовах стаціонару,

індивідуального сектора й господарства різних форм власності.

Завдання навчальної практики з дисципліни «Оперативна хірургія, топографічна анатомія та анестезіологія»: відпрацювання техніки проведення фіксації та знерухомлення різних видів тварин під час проведення хірургічних операцій; ознайомлення, підбір та засвоєння техніки застосування хірургічного інструментарію, обладнання, а також медикаментів та перев'язувальних засобів, необхідних у процесі виконання конкретних оперативних втручань; використання методів профілактики хірургічної інфекції під час масових кастрацій та інших видів хірургічної роботи в операційній та в умовах ферм чи ветеринарно-лікувальних установ; проведення різних видів знеболювання, в тому числі застосування новокаїнових блокад як методу патогенетичної терапії; відпрацювання різних методів і техніки введення лікарських речовин (ін'єкцій, інфузій) та пункцій; освоєння техніки роз'єднання і з'єднання тканин та способів спинення кровотечі; відпрацювання техніки накладання різних видів пов'язок; техніки виконання різних оперативних прийомів і операцій.

Проходження навчальної практики з дисципліни «Оперативна хірургія, топографічна анатомія та анестезіологія» забезпечує формування у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

- уміння визначати топографію органів, м'язів, сухожилків, великих артеріальних і венозних судин, нервових стовбурів та проекцію їх на шкіру в окремих ділянках тіла у різних видів тварин;
- навички застосування методів знеболювання окремих ділянок тіла у різних видів тварин;
- здатність застосовувати способи спинення кровотечі й переливання крові;
- уміння профілакувати хірургічну інфекцію;
- уміння застосовувати новокаїнові блокади;
- здатність застосовувати способи з'єднання тканин та методи оперативних втручань на окремих ділянках тіла та органах.

2.1.7. Навчальна практика з дисципліни «Внутрішні хвороби тварин»

Метою навчальної практики з дисципліни «Внутрішні хвороби тварин» є закріплення теоретичних знань і надбання практичних навичок з діагностики, лікування і профілактики внутрішніх захворювань.

Завдання навчальної практики з дисципліни «Внутрішні хвороби тварин»:

- на основі даних анамнезу, умов утримання, годівлі і експлуатації тварин, знання етіології та патогенезу хвороб, враховуючи видові, порідні та індивідуальні особливості тварин, застосовуючи способи фізіо-, дієто- і фармакотерапії отримати навички: дослідження тварин із застосуванням загальних і інструментальних методів; отримання у тварин біологічні рідини та тканини для клінічного дослідження; виявлення симптомів хвороб тварин;

заповнення історії хвороби та додатків до неї; формування кваліфікованого висновку за результатами дослідження; проведення диспансеризацію тварин; фіксування тварин при проведенні клінічного дослідження та отриманні матеріалу для лабораторного аналізу; проведення дослідження тварин із застосуванням сучасних діагностичних приладів (ендоскопів, ультразвукових установок, електрокардіографів та інших), робити висновок за результатами дослідження;

- в умовах дослідних господарств, м'ясокомбінату, лабораторії і клініки кафедри провести диспансеризацію великої рогатої худоби, придбати навички постановки діагнозу, лікування тварин і профілактики захворювань, відпрацювати прийоми і методи терапевтичної техніки, лабораторного дослідження біологічних субстратів (крові, сечі, тощо); провести профілактичні обробки тварин (телят, свиней);

- засвоїти методи загальної терапії (дієтотерапія, фармакотерапія, фізіотерапія); скласти план заходів по загальній профілактиці внутрішніх захворювань тварин.

Проходження навчальної практики з дисципліни «Внутрішні хвороби тварин» забезпечує формування у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

- здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності;

- здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу;

- здатність планувати, організовувати та реалізовувати заходи з лікування тварин, хворих на незаразні хвороби.

2.1.8. Навчальна практика з дисципліни «Епізоотологія та інфекційні хвороби»

Метою навчальної практики з дисципліни «Епізоотологія та інфекційні хвороби» є здобуття практичних навичок і закріплення теоретичних знань з курсу загальної і спеціальної епізоотології в умовах віварію навчального закладу, регіональної лабораторії ветеринарної медицини, лабораторії кафедри та учбового господарства шляхом особистої участі студентів у виробничому процесі.

Завдання навчальної практики з дисципліни «Епізоотологія та інфекційні хвороби»: проведення аналізу епізоотичної ситуації щодо інфекційних хвороб тварин в країні, області, районі, господарстві; ознайомлення з ветеринарною документацією в регіональній лабораторії ветеринарної медицини та господарстві; засвоєння життєві та посмертні методи діагностики інфекційних хвороб тварин; здобути практичні навички щодо планування діагностичних та протиепізоотичних заходів в умовах тваринницького господарства; проведення мікологічну оцінку якості кормів, проаналізувати результати; взяти участь у проведенні планових

діагностичних досліджень поголів'я тварин в умовах господарства з дотриманням правил охорони праці та безпеки життєдіяльності, у здійсненні планових чи вимушених протиепізоотичних заходів у господарстві.

Проходження навчальної практики з дисципліни «Епізоотологія та інфекційні хвороби» забезпечує формування у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

- вміння використовувати здобуті знання і практичні навички для діагностики інфекційних хвороб тварин;
- практичні навички лікування інфекційних хвороб тварин;
- вміння використовувати здобуті знання і практичні навички для ліквідації інфекційних хвороб тварин;
- здатність організовувати та проводити профілактику інфекційних хвороб тварин.

2.1.9. Навчальна практика з дисципліни «Загальна та спеціальна хірургія»

Метою навчальної практики з дисципліни «Загальна та спеціальна хірургія» є закріплення теоретичних знань та придбання навичок з організації і проведення хірургічної роботи в умовах господарства.

Завдання навчальної практики з дисципліни «Загальна та спеціальна хірургія»: опрацювати хірургічну диспансеризацію у продуктивному тваринництві, всіх тварини, що визначені з хірургічними процесами, взяти на облік і забезпечити необхідним лікуванням. Залежно від області ураження призначити і провести відповідне хірургічне лікування тварини з патологіями:

- в області голови: лицева частина голови і білявушна область (хірургічне лікування гайморитів, травм м'язової та кісткової тканини, оперативні та консервативні способи лікування актіномікозу, гнійних форм отиту та ін.); ротова порожнина (дослідження ротової порожнини, лікування виразкового стоматиту, операція при одонтогенному остеомієліті та ін.);
- в області потилиці та ший: лікування бурситів потилиці, консервативні та оперативні способи лікування флебитів, відкритих і закритих травм та ін.;
- в області грудей, холки та спини: засвоєння методів патогенетичної терапії в торакальній хірургії, лікування травм поверхневої та глибокої структури холки і спини, діагностика і лікування травм хребта, лікування саден, потертостей та ін.;
- в абдомінальній хірургії: лікування проникаючих і непроникаючих ран черевної стінки, оперативні та консервативні способи лікування перитонитів, герніотомія, допомога при травмах і випадінні прямої кишки, патогенетична терапія в абдомінальній хірургії;
- діагностика і прийоми лікування в андрології: лікування ускладнень після кастрацій, оперативне видалення новоутворень на статевому члені, лікування поститів, фімозу, парафімозу та ін.;
- при захворюванні кінцівок: лікування артритів, тендовагінітів,

захворювань дистальної частини кінцівки, діагностика і лікування парезів і паралічів, діагностика травм кісток грудної і тазової кінцівок, лікування флегмонозних процесів в області стегна, передпліччя та ін.

Проходження навчальної практики з дисципліни «Загальна та спеціальна хірургія» забезпечує формування у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

- здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання хірургічних робіт;
- здатність дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час здійснення фахової діяльності;
- здатність проводити хірургічні заходи і операції.

2.1.10. Навчальна практика з дисципліни «Паразитологія та інвазійні хвороби»

Метою навчальної практики з дисципліни «Паразитологія та інвазійні хвороби» є закріплення теоретичних знань, набуття практичних навичок при проведенні діагностичних, лікувальних та профілактичних заходів щодо інвазійних хвороб тварин.

Завдання навчальної практики з дисципліни «Паразитологія та інвазійні хвороби»:

- проводити огляд хворої тварини та здійснювати відбір матеріалу для досліджень;
- набуття навичок застосування методів життєвої лабораторної й диференційної діагностики протозоозів, гельмінтозів, акарозів та ентомозів сільськогосподарських та непродуктивних тварин;
- проводити методи посмертної лабораторної й диференційної діагностики протозоозів, гельмінтозів, акарозів та ентомозів сільськогосподарських та непродуктивних тварин;
- призначати лікарські препарати, виписувати рецепти за інвазійних хвороб твари.
- визначати екстенсивність та інтенсивність за різних інвазійних захворювань.

Проходження навчальної з дисципліни «Паразитологія та інвазійні хвороби» забезпечує формування у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

- проводити лабораторні та клінічні дослідження, аналізувати отримані результати досліджень; інтерпретувати результати клінічних і лабораторних досліджень з метою формулювання висновків та встановлення діагнозу;
- здійснювати діагностику хвороб тварин; можливість раціонально організувати і проводити клінічні, лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження з урахуванням правил техніки безпеки, асептики, антисептики; призначати та проводити лікувальні заходи;

– здатність використовувати специфічні й симптоматичні фармацевтичні препарати та лікарські засоби з метою профілактики заразних хвороб та під час лікування хворих тварин. Спроможність обирати та впроваджувати сучасні методи стосовно профілактично-оздоровчих заходів для безпечного, санітарно-обумовленого утримання тварин.

2.1.11. Навчальна практика з дисципліни «Патологічна анатомія та розтин»

Метою навчальної практики з дисципліни «Патологічна анатомія та розтин» є закріплення теоретичних знань безпосередньо на виробництві, набуття практичних навичок при дослідженні гістологічних препаратів, організації і проведенні розтину трупів різних видів тварин, птахів, відбору патологічного матеріалу для лабораторних досліджень (гістологічних, бактеріологічних, вірусологічних та ін.).

Завдання навчальної практики з дисципліни «Патологічна анатомія та розтин»: відпрацювати методи, порядок і техніку розтину трупів ссавців і птахів; відбирання і фіксування патологічного матеріалу для лабораторних досліджень (бактеріологічних, вірусологічних, хіміко-токсикологічних, гістологічних та інших); визначення і опису характеру патологічних процесів в органах і тканинах на підставі макроскопічних змін; оформлення документів розтину (протокол розтину) і супровідної на лабораторне дослідження патологічного матеріалу; правил безпеки і охорони навколишнього середовища при розтині трупів; способи знищення і знешкодження трупного матеріалу.

Проходження навчальної практики з дисципліни «Патологічна анатомія та розтин» забезпечує формування у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

- здатність володіти методиками патолого-анатомічної діагностики;
- здатність проводити відбір, пакування, фіксування і пересилання проб біологічного матеріалу для лабораторних досліджень;
- вміння досліджувати гістологічні препарати та визначати патологію на мікроскопічному рівні;
- здатність опрацьовувати ситуаційні завдання та встановлювати діагноз за описаними патологоанатомічними змінами;
- здатність проводити судово-ветеринарну експертизу.

2.1.12. Навчальна практика з дисципліни «Практичне акушерство, гінекологія і біотехнологія відтворення тварин»

Метою навчальної практики з дисципліни «Практичне акушерство, гінекологія і біотехнологія відтворення тварин» є закріплення теоретичних знань та набуття практичних навичок виконання різних методів дослідження і лікування тварин з акушерськими і гінекологічними

захворюваннями та методів і прийомів, що застосовуються в біотехнології відтворення тварин.

Завдання навчальної практики з дисципліни «Практичне акушерство, гінекологія і біотехнологія відтворення тварин»: відпрацювати методи діагностики вагітності та причин неплідності тварин; навчитися надавати кваліфіковану акушерську допомогу при нормальних і патологічних родах; діагностувати акушерські та гінекологічні захворювання, хвороби молочної залози і новонароджених тварин; здійснювати заходи щодо профілактики цих захворювань і лікування хворих тварин; самостійно розв'язувати практичні питання з акушерства, гінекології і біотехнології відтворення тварин в умовах виробництва.

Проходження навчальної практики з дисципліни «Практичне акушерство, гінекологія і біотехнологія відтворення тварин» забезпечує у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Метою навчальної практики з дисципліни «Акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин» є закріплення теоретичних знань та набуття практичних навичок виконання різних методів дослідження і лікування тварин з акушерськими і гінекологічними захворюваннями та методів і прийомів, що застосовуються в біотехнології відтворення тварин.

Завдання навчальної практики з дисципліни «Акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин»: відпрацювання методів діагностики вагітності та причин неплідності тварин; формування вмінь надавати кваліфіковану акушерську допомогу при нормальних і патологічних родах; діагностувати акушерські та гінекологічні захворювання, хвороби молочної залози і новонароджених тварин; здійснювати заходи щодо профілактики цих захворювань і лікування хворих тварин; самостійно розв'язувати практичні питання з акушерства, гінекології і біотехнології відтворення тварин в умовах виробництва.

Проходження навчальної практики з дисципліни Акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин» забезпечує у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

- уміння правильно поводитись з тваринами та фіксувати їх;
- здатність самостійно здійснювати акушерське дослідження вагітних та породіль, аналізувати отриманні дані;
- здатність самостійно здійснювати гінекологічне дослідження тварин;
- здатність проводити акушерсько-гінекологічні та хірургічні заходи і операції.

2.1.13. Навчальна практика з дисципліни «Ветеринарно-санітарна експертиза»

Метою навчальної практики з дисципліни «Ветеринарно-санітарна експертиза» є закріплення безпосередньо в умовах виробництва або в умовах навчальних, навчально-наукових лабораторій теоретичного матеріалу, набуття студентами практичних навичок з планування і організації

проведення ветеринарно-санітарної експертизи продуктів тваринництва, застосування органолептичних, лабораторних та спеціальних методів досліджень показників безпеки та якості продуктів тваринного і рослинного походження для їх ветеринарно-санітарної оцінки, а також застосування санітарно-гігієнічних заходів на всіх етапах виробництва, зберігання, транспортування та реалізації.

Завдання навчальної практики з дисципліни «Ветеринарно-санітарна експертиза»:

– проведення контролю якості та безпечності продукції для населення, сировини для промисловості;

– проведення органолептичних, лабораторних методів дослідження, виключити ймовірність отруєння людей харчовими продуктами тваринного походження;

– проведення заходів для попередження дистрибуції продуктів тваринного походження, які мають токсичні, мутагенні, канцерогенні, алергенні чи інші несприятливі для організму людини наслідки;

– ознайомлення зі змінами в законодавчій сфері та інших нормативно-правових актах у галузі ветеринарно-санітарної експертизи в Україні;

– ознайомлення з нормативно-правовими актами з питань якості та безпеки харчових продуктів в ЄС та згідно Codex Alimentarius.

Проходження навчальної практики з дисципліни «Ветеринарно-санітарна експертиза» забезпечує формування у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

– здатність застосовувати основні фізіологічні методи аналізу й оцінювання стану організму тварин різних видів;

– уміння інтерпретувати результати клінічних і лабораторних досліджень з метою формулювання висновків та встановлення діагнозу;

– здатність використовувати знання і практичні навички з дисциплін природничо-наукової підготовки для визначення структури та функції органів і систем, морфологічних і фізіологічних показників у тварин;

– здатність використовувати знання і практичні навички з дисциплін природничо-наукової, професійної та практичної підготовки для здійснення ветеринарно-санітарної експертизи продукції тваринного та рослинного походження.

– здатність використовувати знання і практичні навички з дисциплін природничо-наукової, професійної та практичної підготовки для здійснення захисту населення від зоонозів.

2.1.13. Навчальна практика

з дисципліни «Ветеринарно-санітарна експертиза і стандартизація»

Метою навчальної практики з дисципліни «Ветеринарно-санітарна експертиза і стандартизація» є закріплення безпосередньо в умовах виробництва теоретичного матеріалу, набуття студентами практичних навичок з планування і організації проведення ветеринарно-санітарної

експертизи продуктів тваринництва. Формування у лікарів ветеринарної медицини навиків щодо застосування органолептичних, лабораторних та спеціальних методів досліджень показників безпеки та якості продуктів тваринного і рослинного походження для їх ветеринарно-санітарної оцінки, а також застосування санітарно-гігієнічних заходів на всіх етапах виробництва, зберігання, транспортування та реалізації.

Завдання навчальної практики з дисципліни «Ветеринарно-санітарна експертиза і стандартизація»:

- оволодіти сучасними методами досліджень і ветеринарно-санітарної експертизи;

- відпрацювати методи санітарно-гігієнічного дослідження;

- вивчити правила ветеринарно-санітарної оцінки продуктів тваринного походження, а також основи технології і стандартизації їх виробництва.

Проходження навчальної практики з дисципліни «Ветеринарно-санітарна експертиза і стандартизація» забезпечує формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

- здатність застосовувати знання правил ветеринарно-санітарної оцінки продуктів тваринного походження, а також основи технології і стандартизації їх виробництва у практичних ситуаціях;

- уміння кваліфіковано оцінювати харчову придатність продуктів та сировини;

- здатність надавати науково обґрунтовані рекомендації щодо використання умовно придатної продукції, юридично обґрунтувати правильність рішення про утилізацію та знезараження шкідливих продуктів і відходів.

2.2. ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА

Метою виробничої практики є поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих здобувачами вищої освіти в процесі вивчення певного циклу теоретичних дисциплін, опанування здобувачами вищої освіти сучасних прийомів, методів та знарядь праці в галузі ветеринарної медицини; виховання у здобувачів вищої освіти потреби поповнювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності, збір матеріалу для виконання курсових та інших видів наукових робіт.

Завдання виробничої практики: відпрацювання методів досліджень тварин, діагностики та терапії захворювань; проведення диспансеризації, використання клінічних і лабораторних методів діагностики в умовах виробництва.

Проходження виробничої практики забезпечує формуванню у здобувачів вищої освіти таких фахових компетентностей:

- здатність володіти знаннями з біобезпеки, біоетики та добробуту тварин;

- здатність розробляти та реалізовувати заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей;

- здатність розробляти стратегії профілактики хвороб різної етіології;
- здатність проводити судово-ветеринарну експертизу;
- здатність оберігати довкілля від забруднення відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення;
- здатність організовувати нагляд і контроль за виробництвом, зберіганням, транспортуванням та реалізацією продукції тваринного і рослинного походження;
- здатність розробляти стратегію виробничо-фінансової діяльності, маркетингу та менеджменту у ветеринарній медицині;
- здатність характеризувати біологічні та технологічні процеси з використанням спеціалізованих програмних засобів;
- здатність здійснювати просвітницьку діяльність серед фахівців, працівників галузі та населення;
- здатність організовувати, здійснювати і контролювати документообіг та документообіг під час здійснення професійної діяльності.

3. ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Контроль за проходженням практики покладається на рівні:

- академії – на першого проректора, керівника виробничої практики.
- факультету – на декана та координатора практичної підготовки спеціальності;
- кафедри – на завідувача та викладачів – керівників практик;
- бази практики – на керівника підприємства.

Безпосередній контроль за виконанням програми практики забезпечують відповідні кафедри факультетів разом з керівниками від баз практики.

Метою контролю є виявлення та усунення недоліків і надання допомоги здобувачам вищої освіти у виконанні програми практики.

Після закінчення терміну практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми практики.

Формою контролю виконання програм навчальних практик з дисциплін є поточний контроль (нарахування балів).

Нарахування балів проводиться у відповідності до передбаченої у робочій програмі навчальної дисципліни схеми нарахування балів.

Максимальний бал накопичувальної шкали з навчальної практики, може бути досягнутий здобувачем вищої освіти при виконанні обов'язкових завдань зазначених у програмі практики.

У разі виконання здобувачами вищої освіти звітів про проходження навчальної практики нарахування балів відбувається з врахуванням їх якості та результатів захисту.

За необхідності з окремими здобувачами вищої освіти проводять співбесіду з питань виконання програми практики.

Форма звітності здобувача вищої освіти за виробничу практику – це подання письмового звіту та щоденника, підписаного і оціненого безпосередньо керівником практики від бази практики.

Здобувачі вищої освіти ведуть щоденник кожного дня протягом усього періоду практики. Записи в ньому повинні бути короткими і відображати основні положення виконаної роботи.

Записи в щоденнику роблять згідно вказівок при проведенні інструктажу. Щоденник перевіряється і завіряється один раз на тиждень керівником практики, а в кінці підписується здобувачем, керівником та скріплюється печаткою.

Підсумки практики оформлюються у вигляді звіту, в якому у короткій формі здобувач вищої освіти проводить аналіз виконаної роботи з висновками і пропозиціями.

Вихідним матеріалом для складання звіту слугує виконана робота, а також копії актів експертиз, протоколів, фотографії і т.п.

Звіт разом з щоденником практики, завіреним керівником практики від підприємства (організації, установи), подається на кафедру для реєстрації, після чого передається на рецензування викладачу – керівнику практики від кафедри. Після можливого доопрацювання здобувачем вищої освіти та остаточного погодження змісту звіту з викладачем, керівником практики від кафедри, звіт допускається до захисту.

Звіт з практики захищається здобувачем вищої освіти у комісії, призначеній наказом ректора академії. Комісія формується з: керівників практики від академії та, по можливості, від баз практики, а також науково-педагогічних працівників.

Комісія приймає диференційований залік у здобувачів вищої освіти або на базах практики в останні дні її проходження, або в академії до початку наступного семестру (якщо після практики у здобувачів вищої освіти згідно з графіком навчального процесу відбувається теоретичне навчання) чи протягом двох тижнів наступного після практики семестру (якщо після практики у здобувачів вищої освіти згідно з графіком навчального процесу передбачені канікули).

Диференційований залік за практику виставляється з урахуванням:

- оцінки результатів виробничої та суспільної роботи, поданої у відгуку-характеристиці керівника практики з боку підприємства (організації, установи);

- оцінки за оформлення звіту, щоденника, зазначеної у висновку викладача – керівника практики від кафедри;

- презентації здобувачем вищої освіти результатів проходження практики під час захисту звіту та відповідей на запитання членів комісії з прийому заліку за практику.

